

GENERAL: Quadres de categories lèxiques

Categoria lèxica

En la pràctica del TERMCAT, s'entén per *categoria lèxica* la suma de categoria lèxica pròpiament dita (valor sintàctic d'una paraula o un sintagma) i categoria gramatical (proprietats sintàctiques o morfològiques d'una paraula o un sintagma).

Aquestes categories lèxiques són vàlides per a totes les llengües, tenen com a nucli la categoria de part de discurs (*nom*, *verb*, etc.) i, en determinades categories, a continuació del nucli proporcionen característiques sintàctiques o morfològiques.¹

A continuació s'ofereixen en diversos quadres totes les categories lèxiques previstes en la metodologia del TERMCAT.

NOMS			
Característiques		Exemples	Tractament
Gènere	Nombre		
Sense gènere (Només en llengües sense gènere, com ara l'anglès)	Singular i plural	<i>sg</i> table (<i>anglès</i>) <i>pl</i> tables (<i>anglès</i>)	<i>en</i> table n
	Només plural (<i>plural lexicalitzat</i>)	<i>pl</i> tweezers (<i>anglès</i>)	<i>en</i> tweezers n pl
Masculí	Singular i plural	<i>sg</i> accés seqüencial <i>pl</i> accessos seqüencials	<i>ca</i> accés seqüencial n m
	Només plural (<i>plural lexicalitzat</i>)	<i>pl</i> platerets	<i>ca</i> platerets n m pl
Femení	Singular i plural	<i>sg</i> glicina <i>pl</i> Glicines	<i>ca</i> glicina n f
	Només plural (<i>plural lexicalitzat</i>)	<i>pl</i> deixalles	<i>ca</i> deixalles n f pl
Neutre (Només en llengües de gènere neutre, com ara l'alemany)	Singular i plural	<i>sg</i> Kind (<i>alemany</i>) <i>pl</i> Kinder (<i>alemany</i>)	<i>de</i> Kind n n
	Només plural (<i>plural lexicalitzat</i>)	<i>pl</i> sponsalia (<i>llatí</i>)	<i>de</i> sponsalia n n pl
Masculí i femení (Referent sexuat, que determina el gènere)	Singular i plural	<i>m sg</i> pivot mitjà <i>f sg</i> pivot mitjana <i>m pl</i> pivots mitjans <i>f pl</i> pivots mitjanes	<i>ca</i> pivot mitjà pivot mitjana n m, f
		<i>m sg</i> modista <i>f sg</i> modista <i>m pl</i> modistes <i>f pl</i> modistes	<i>ca</i> modista n m, f
Masculí o femení (Referent sense sexe, que no determina el gènere)	Singular i plural	<i>m sg</i> dolor <i>f sg</i> dolor <i>m pl</i> dolors <i>f pl</i> dolors	<i>ca</i> dolor n m/f
	Només plural (<i>plural lexicalitzat</i>)	<i>m</i> sarments del dimoni <i>f</i> sarments del dimoni	<i>ca</i> sarments del dimoni n m pl/f pl

¹ Vegeu el criteri *GENERAL Categoria lèxica i categoria gramatical*.

[2]

ADJECTIUS		
Característiques	Exemples	Tractament
Adjectius amb flexió completa (Forma diferent per a cada combinació de gènere i nombre)	<i>m sg</i> antiretrovíric <i>f sg</i> antiretrovírica <i>m pl</i> antiretrovírics <i>f pl</i> antiretrovíriques	ca antiretrovíric -a <i>adj</i>
Adjectius invariables (Mateixa forma en dues o més de les quatre combinacions de gènere i nombre)	<i>De tres formes:</i> <i>m sg</i> vivaç <i>f sg</i> vivaços <i>m pl</i> vivaces <i>f pl</i> vivaces	ca vivaç <i>adj</i> NOTA: El plural de <i>vivaç</i> és <i>vivaços</i> , en masculí, i <i>vivaces</i> , en femení.
	<i>De dues formes:</i> <i>m sg</i> multicolor <i>f sg</i> multicolors <i>m pl</i> multicolors <i>f pl</i> multicolors	ca multicolor <i>adj</i> NOTA: En català, ² el plural de <i>multicolor</i> és <i>multicolors</i> , tant en masculí com en femení.
	<i>D'una forma:</i> <i>m sg</i> antimonopoli <i>f sg</i> antimonopoli <i>m pl</i> antimonopoli <i>f pl</i> antimonopoli	ca antimonopoli <i>adj</i> NOTA: El plural de <i>antimonopoli</i> és <i>antimonopoli</i> , tant en masculí com en femení.
Adjectius defectius (Només aplicables a noms d'un gènere o un nombre determinats)	<i>Pel que fa al gènere:</i> Es consideren inexistents, perquè tot i que alguns només són aplicables als referents d'un sexe determinat, la concordança morfològica fa que es puguin aplicar a un nom de gènere gramatical diferent <u>Exemple:</u> <i>Una femella prenyada</i> PERÒ: <i>Un animal / exemplar prenyat</i>	ca prenyat -ada <i>adj</i> Dit de la femella que porta a l'úter un embrió o un fetus.
	<i>Pel que fa al nombre:</i> No se n'han trobat casos en terminologia	∅

² En aquest cas s'especifica que estem parlant de la flexió *en català* perquè hi ha equivalents que tenen exactament aquesta mateixa forma. És necessari, per tant, indicar de quina llengua es parla. (Vegeu els criteris *FÓRMULES*, a l'apartat Notes.)

[3]

VERBS		
Característiques		Tractament
Transitivitat	Pronominalització	
Transitiu (Habitualment necessita un complement que no porti preposició davant)	No pronominal	ca teledirigir v tr
	Pronominal	ca arrogar-se v tr pron
	No pronominal i pronominal	ca aprendre de memòria v tr ca aprendre's de memòria v tr pron
Preposicional (Habitualment necessita un complement que porti una preposició davant)	No pronominal	ca accedir [a] v prep
	Pronominal	ca assimilar-se [a] v prep pron
Intransitiu (Habitualment no necessita cap complement)	No pronominal	ca comunicar v intr
	Pronominal	ca guerxar-se v intr pron
	No pronominal i pronominal	ca morir v intr ca morir-se v intr pron
Transitiu o preposicional (Habitualment necessita un complement, que pot portar preposició davant o no portar-ne)	No pronominal	ca arremetre v tr/prep NOTA: En l'ús preposicional, el verb <i>arremetre</i> regeix habitualment la preposició <i>contra</i> .

ADVERBIS		
Característiques	Exemples	Tractament
Paraula única	<i>reglamentàriament</i>	ca reglamentàriament adv
Sintagma	<i>per compte d'altri</i>	ca per compte d'altri adv

PREPOSICIONS		
Característiques	Exemples	Tractament
Paraula única	<i>via</i>	ca via prep
Sintagma	<i>a través de</i>	ca a través de prep

INTERJECCIONS			
Característiques		Exemples	Tractament
Entonació	Complexitat		
Amb entonació fixada	Paraula única	<i>Preparats?</i> <i>Zona!</i>	ca preparats? interj ca zona! interj
	Sintagma	<i>Êtes-vous prêts?</i> (francès) <i>Escac al rei!</i>	fr êtes-vous prêts? interj ca escac al rei! interj

[4]

Sense entonació fixada	Paraula única	<i>Gràcies.</i>	<i>ca gràcies</i> interj
	Sintagma	<i>No molesteu</i>	<i>ca no molesteu</i> interj

LOCUCIONS LLATINES

Característiques	Exemples	Tractament
Amb verb explícit	<i>Auctor regit actum.</i> (‘l’autoritat regeix l’acte’)	<i>ca auctor regit actum</i> loc llat
Sense verb explícit	<i>Nulla poena sine lege, nullum crimen sine lege.</i> (‘cap pena sense llei [prèvia], cap crim sense llei [prèvia]’)	<i>ca nulla poena sine lege, nullum crimen sine lege</i> loc llat

PREFIXOS (i formes prefixades) I SUFIXOS (i formes sufixades)

Característiques		Exemples	Tractament
Posició	Significat		
Anteposat a la base	Derivatiu	<i><u>pre</u>inscripció</i>	<i>ca pre-</i> px
	Lèxic	<i><u>ciber</u>seguretat</i>	<i>ca ciber-</i> px
Pososat a la base	Derivatiu	<i>pin<u>eda</u></i>	<i>ca -eda</i> sfx
	Lèxic	<i>rinopl<u>àstia</u></i>	<i>ca -plàstia</i> sfx